

φών (τὸ ἐν τῇ φωλεᾷ μένον καὶ πρόσφωλο συνήθως λεγόμενον), ἐπὶ τῆς ὄρνιθος Κεφαλῆ. Σύμ. κ.ά.: 'Αβγολογῶ ἢ κόττα Κεφαλῆ.

β) Μεταφ. προσέχω, παρατηρῶ, κατοπτρεύω τὰς κινήσεις καὶ ἐνεργείας προσώπου τινὸς διὰ νὰ μάθω τί σκέπτεται καὶ τί κάμνει, χωρὶς νὰ μ' ἐννοήσῃ 'Αδραμ.

3) Διὰ τοῦ δακτύλου ἐξετάζω τὴν ὄρνιθα, ἐὰν ἔχῃ φὸν Σὺρ. Χίος κ.ά.: 'Αβγολόγησε τὴν ὄρνιθα γὰρ νὰ δοῦμε, θὰ γεννήσῃ σήμερα; Χίος. 'Η σημ. καὶ παρὰ Βλάχ. Συνών. πρόσφωλο.

β) Συνεκδ. καταδακτυλίζω, βλιμάζω, ἐπὶ γυναικὸς Χίος.

γ) Φέρομαι ἐρωτικῶς πρὸς τινά, ἐρωτοτροπῶ Κυκλ. (Νάξ. κ.ά.) 4) Ζητῶ, ἐρευνῶ Κεφαλῆ.: 'Αβγολογῶ νὰ βρῶ ἓνα πράμα. Συνών. πράχνω.

5) 'Ενεργῶ, φροντίζω εἴτε διὰ προξενείας εἴτε ἄλλως νὰ νυμφεύσω τινά Κυδων.: 'Αβγουλουγοῦν τὸν δεῖνα. Μέσ. φροντίζω νὰ νυμφευθῶ Κυδων.: 'Η δεῖνα ἀβγουλουγειέτι. Συνών. παντρολογῶ, παντρολογεῖμαι.

6) 'Επιτιμῶ, κακομεταχειρίζομαι τινά (πιθανῶς ἐκ τῆς ἀμτβ. σημ. τοῦ κομπάζειν. 'Ιδ. κατωτ.) 'Αδραμ. Συνών. φρ. βάζω μπροστά.

Β) 'Αμτβ. 1) 'Ενεργ. καὶ μέσ. κακκαρίζω, ἤτοι φωνάζω μὲ ἰδιάζοντα τόνον καὶ ρυθμὸν τῆς φωνῆς μέλλουσα νὰ γεννήσω, εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἐννήσω, ἐπὶ τῆς ὄρνιθος 'Ανδρ. Κεφαλῆ. Κρήτ. Πελοπν. ('Αρκαδ. Λακων. Μάν. κ.ά.) Ρόδ. Σύμ. κ.ά.: 'Αβγολογεῖ ἡ ὄρνιθα Ρόδ. 'Αβγολοοῦνε οἱ ὄρνιθες 'Ανδρ. 'Αβγολογεῖται ἡ κόττα 'Αρκαδ. Λακων. Συνών. ἀβγοματεύω 2, ἀβγομαζώνω 1, κοκκολογεῖμαι.

β) Μέσ. κακκαρίζω χωρὶς καὶ νὰ πρόκειται νὰ γεννήσω Πελοπν.

2) Μεταφ. μόνον κατὰ μέσ. φωνὴν λαμβάνω ὕφος αὐταρεσκείας καὶ κομπασμοῦ μέλλον νὰ εἴπω ἢ νὰ κάμω τι Κεφαλῆ.: 'Αβγολογεῖται νὰ μιλήσῃ. Συνών. κοκκορεῖομαι, κορδώνομαι.

ἀβγοματεύω Κυκλ. Χίος κ.ά. ἀβγοματεύω Χίος

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβγὸ καὶ τοῦ ρ. ματεύω.

1) Ματεύω τὰ φά ἐκ τῆς φωλεᾶς Κυκλ. κ.ά. Πβ. ἀβγολογῶ Α 1.

2) Κακκάζω μέλλουσα νὰ γεννήσω, ἐπὶ τῆς ὄρνιθος, ἢ ὁποῖα μέλλουσα νὰ γεννήσῃ ζητεῖ τὸ λεγόμενον πρόσφωλο, ἤτοι τὸ διαρκῶς ἐν τῇ φωλεᾷ μένον φὸν Χίος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀβγολογῶ Β 1.

3) Μεταφ. πλησιάζω εἰς τὸ τέρμα τῆς ζωῆς, εἶμαι ἐτοιμοθάνατος (ἢ σημ. αὕτη ἐγεννήθη ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ὅτι ὁ μέλλον νὰ ἀποθάνῃ ἐτοιμάζεται τρόπον τινά ὡς μέλλον νὰ ἐκτελέσῃ ἀναγκαῖον χρέος, καθὼς ἡ μέλλουσα νὰ γεννήσῃ ὄρνις ἐτοιμάζεται πρὸς τοῦτο κακκάζουσα καὶ ζητοῦσα πρόσφωλο) Χίος. Συνών. ἀβγομαζώνω 3.

ἀβγομαζώνω Κρήτ. Πάρ. Χίος κ.ά. ἀβγομαζώνω Χίος ἀβγομαζώνου 'Ηπ. ('Ιωάνν.) Μακεδ. (Σιάτ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβγὸ καὶ τοῦ ρ. μαζώνω.

1) Κακκάζω μέλλουσα νὰ γεννήσω, ἐπὶ τῆς ὄρνιθος Κρήτ. Μακεδ. (Σιάτ.) Πάρ. κ.ά.: 'Αβγομαζών ἢ κόττα Πάρ. 'Αβγομαζών ἢ ὄρνιθα Σιάτ. || 'Άσμ.

'Αφέντη μου, 'ς τὴν κάππα σου ἵν' ἔα χιλιάδεις ψεῖρες, ἄλλης 'ννοῦν κι ἄλλης κλονοσοῦν κι ἄλλης ἀβγομαζώνουν

(σχωπτικόν. 'ννοῦν=γεννοῦν) Σιάτ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀβγολογῶ Β 1.

2) Μεταφ. ὀργίζομαι, ἀγανακτῶ χωρὶς νὰ ἐκδηλώσω τοῦτο 'Ηπ. ('Ιωάνν.): Αὐτὸς ὅλον ἀβγομαζών'. Γὰρ δὲς τουν πῶς ἀβγομαζών'!

3) Πλησιάζω εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς, εἶμαι ἐτοιμοθάνατος Χίος: Δὲ θὰ ζήσῃ πρὸς τὸ καμμένος, ἀβγομαζώνει! Συνών. ἀβγοματεύω 3.

ἀβγομάννα ἢ, Κρήτ. Πελοπν. κ.ά. Λεξ. Περίδ. Βυζ. ἀβγουμάννα Θράκ. (Αἰν.) Μακεδ. κ.ά.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀβγὸ καὶ μάννα. 'Η λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) 'Η θήκη τῶν φῶν Λεξ. Περίδ. Βυζ. Συνών. ἀβγο-θήκη 1. 'Η σημ. καὶ παρὰ Σομ. 2) 'Αρτος πασχαλινὸς ζυμωμένος μετὰ γάλακτος ἔχων σχῆμα ἐπίμηκες καὶ σπειροειδῶς συνεστραμμένον, ὥστε νὰ φαίνεται πλεκτόν, καὶ φέρων κατὰ διαστήματα παρεμβεβλημένα φά. Ἐκ τοῦ ἄρτου τούτου τρώγοντες τὸ πρῶτον κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Πάσχα καταλύουν τὴν νηστείαν Κρήτ.: Πότε νὰ 'ρθῇ τὸ Χριστὸς ἀνέστη νὰ κόψωμε τὴν ἀβγομάννα! Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀβγοκούλ-λα.

3) Τὸ διαρκῶς ἐν τῇ φωλεᾷ τῶν ὄρνιθων μένον φὸν διὰ νὰ προσελκύῃ αὐτὰς νὰ γεννοῦν ἐκεῖ Θράκ. (Αἰν.) Μακεδ. κ.ά. Συνών. ἀβγότοκο, ἀποιόκι, ἀποφώλι, πρόσαβγο, προσφώλι, πρόσφωλος, φώλι, φωλίτης, φῶλος.

4) Ὁν μέγα (τὸ β' συνθετ. χρησιμοποιεῖται ὡς καταλ. μεγεθ. Πβ. καὶ ἀγγουρομάννα, καβουρομάννα=μέγα ἀγγούρι, μέγα καβούρι κτλ.) Κρήτ. Πελοπν. ('Αρκαδ.) κ.ά. Συνών. ἀβγούκλα, ἀβγούλλα 1, ἄβγουλλας.

ἀβγομάτι τό, ἀμάρτ. ἀβγομάτ' Θράκ. (Σηλυβρ. κ.ά.) Πληθ. ἀβγαμάτι 'Αθῆν. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Προπ. (Κύζ.) κ.ά.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀβγὸ καὶ μάτι. Ὁ πληθ. ὅπως καὶ ὁ ἐνικ. ἐκ τῶν κατὰ παράταξιν συνεκφερομένων λ. ἀβγά μάτια, ὡς λέγεται ἀλλαχοῦ.

Ὁν τηγανιζόμενον ἄνευ ἀναμειξεως τοῦ λευκώματος μετὰ τοῦ κρόκου, ὅστις διὰ τοῦτο ἐμποιεῖ τὴν αἰσθησιν ὀφθαλμοῦ, ἢ βραζόμενον ἐν ὕδατι ὁμοίως ἄνευ συμφύρσεως καὶ καρυκευόμενον συνήθως διὰ βουτύρου, ἐνίοτε καὶ τυροῦ ἐνθ' ἄν.: Ψημένο ἀβγομάτ' Σηλυβρ. Μαγερεύω ἀβγαμάτι 'Αθῆν. Ἐκαμεν 'ς τὴ φωτιά ἀβγαμάτι Σαρεκκλ.

ἀβγομαμάτης ἐπίθ. Κυκλ. κ.ά. ἀβγομμάτ'ς 'Ηπ. ('Ιωάνν.) Λέσβ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀβγὸ καὶ μάτι.

Ὁ ἔχων ὀφθαλμοὺς μεγάλους ὡς φά, μεγαλόφθαλμος, ἐπὶ ἀνθρώπου ἐνθ' ἄν.: Εἶδα μιὰ κοιπέλλα ἀβγομμάτ'σα Λέσβ. Συνών. ἀβγουλλομαμάτης.

ἀβγοπανηγύρι τό, ἀμάρτ. ἀβγοπανηγύρι Πελοπν. (Λακων.) ἀβγοπανήγυρο Πελοπν. (Λάστ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀβγὸ καὶ πανηγύρι.

Θρησκευτικὴ πανήγυρις, εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται χορὴσις φῶν πασχαλινῶν, τοιαύτη δὲ εἶναι ἡ Παρασκευὴ τῆς Διακαινησίμου Πελοπν. (Λακων.) ἢ ἡ τῆς Ἀναλήψεως Πελοπν. (Λάστ.): Φρ. 'Αβγοπανηγύρι ἦταν γὰρ τὸν πατῆρ σήμερα (ἤτοι προσέφεραν εἰς αὐτὸν οἱ Χριστιανοὶ πολλὰ φά καὶ προσφοράς. 'Η φρ. λέγεται εἰρων.).

* **ἀβγόπικο** τό, ἀβγόπ'κον Μακεδ. (Σιάτ.)

Υποκορ. τοῦ οὐσ. ἀβγὸ σχηματισθὲν διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -όπικο.

Μικρὸν φόν. Συνών. ἀβγόπονιλλο, ἀβγουδάκι, ἀβγοῦδι, ἀβγουλλάκι, ἀβγοῦλλι, ἀβγοῦταικο.

